

Vi står utrygt plantet i en tid hvor kunsten fødes av en grunnleggende tvil, en følelse av splittelse, fragmentering, hjemløshet og ensomhet. Kjøper man analysen, er fortvilelsen bare et tastetrykk unna, skriver Olav Egil Aune.

KIRKEKUNST

◉ Drammen museum viser utstillingen *Sola gratia* (nåden alene) – en utstilling produsert av Agder og Telemark og Tunsberg bispedømme, og den er blant Den norske kirkes arrangementer i reformasjonsjubileet 2017.

◉ Tema er kirkekunst fra reformasjonen og frem til vår tid – et utvalg inventar fra lutherske kirker; prekestoler, altertavler, døpefonter, portretter, malerier og kirketekstiler.

◉ En flott bok følger utstillingen, gjenstandene er avbildet og kommentert, pluss artikler om kirken og tiden. Boken heter *Sola gratia, kunst og kirke i 500 år*. Den er laget av Agder og Telemark, og Tunsberg bispedømme.

◉ Utstillingen er kurert av Ingvild Pharo og varer til 5. juni 2017. Deretter flyttes den til Telemarksgalleriet på Notodden, hvor den vises fra 30. november til 17. desember 2017.

REFORMASJONENS FEDRE: Slike bilder, som forherliger reformatorene og duperer katolikkene, var vanlige etter reformasjonen. Det var ingen tvil om hvem som sto for den rette lære. Dette – *Lysesta-ken (Reformasjonens fedre)* – er malt av Hans Sager rundt år 1700, og er nå i Aust-Agder museum. ◉

Foto: Aust-Agder museum og arkiv Kuben

KALKEN: Dette bildet av presten i Fyresdal, Thomas Olsen Bloch (1672 – 1717), ble gitt av den portretterte og gitt til menigheten i Moland kirke. Det forteller om en Herrens tjener, som fikk blodet rett i kalken. Tydeligere kan det neppe sies.

til protestanter

presist dandert og svært godt kurert utstilling (av Ingvild Pharo). God fordi den er liten, det vil si passe stor for at «fortellingen» ikke skal lide drukningsdød i gjenstander. Denne edrue- ligheten ville Luther likt.

Tastetrykk unna. Hva signaliserer utstillingen i en tid hvor det er en dyd å ha dårlig tid? Matcher den livet på Facebook og Twitter, eller er den bare et gjesp i ørkenen? Enten vi som tilskuere vil det, er klar over det, eller ei, står vi utrygt plantet i en tid hvor kunsten og så mye annet fødes av en grunnleggende tvil, en følelse av splittelse, fragmentering, hjemløshet og ensomhet. Kjøper man analy-

sen, er fortvilelsen bare et tastetrykk unna. Det er underlig, tenker jeg, om ikke en utstilling som denne, intelligent, vitende, verdig og alvorlig som den er, ikke skulle sanses av en lengsel. Det er sterke uttrykk på gang, hver enkelt gjenstand her har sprunget ut av et bevegende alvor, en tillit og en takknemlighet for livet. Det merkes, slikt virker.

Laget av asbest. En skal være laget av asbest om en ikke vipper av pinnen av en mildt årvåken madonna fra Bønsnes, det avklarte krusifikset fra Kvinesdal, nådestolen fra On- øy kirke, en vidunderlig og strengt sømmelig døpefont fra Tuft kirke,

gleden i Lars Borgs overskuddstre- skurd, kirketekstiler av blant andre Borgny Svalastog og Thorvald Mos- eid. Alt laget i takk av hender og sinn som ikke kunne dy seg.

Folkefromheten. Alle disse arbeid- ene har hatt og har en betydning for folkefromheten i Norge. Luther var krystallklart klar over at visst var ordet og «meningen» poenget, men kunsten og musikken kunne bringe det videre og treffe andre punkter i kroppen, sansningspunkter som måtte til for at ikke Ordet skulle bli sement og moralisme.

Visst ble altertavlenes rikt malte og dekorerte fortellinger mange

steder erstattet av kate- kismetavler, bildene var vekk, bokstavene sto igjen. Men omtrent samtidig med den på mange måter åndsrepende katekismetavlen fra Snarum kirke i Modum (på ut- stillingen), sto Luthers venn og kampfelle da det blåste sterk pavevind fra syd- øst, Lucas Cranach den eldre, i Tyskland og malte det «opply- sende» bildet *La de*

DØPEFONT: Dåpen og nattverden er de to sakra- mentene som ble igjen etter reforma- sjonen. En vakker døpefont fra Tuft kirke i Sandsvær, laget tidlig på 1600-tallet. Foto: Drammens Museum

